

skill

Unga Byråkrater - Framtidens Samhällsbyggare
Rapport om ungas syn på offentlig sektor som arbetsgivare

Skill Scandinavia AB

Repslagaregatan 19, 582 22 Linköping, Växel 013-473 81 60, www.skill.se

Ansvarig utgivare: Lena Miranda, Projektledare: Kajsa Lundborg

Fotograf & retuschör: Erik Johansson www.alltellinget.com, Layout & art direction: Byråkreativ Reklambyrå www.byrakreativ.se

Alla bilder är fotade på Skills huvudkontor i Linköping, förutom på sidan 8 och 9 som är från Kåkenhus på Linköpings universitet, Campus Norrköping.
Omslaget är uppbyggt av flera olika foton och texturer som sammanfogats. Tillexempel har den gråa byggnaden fått samma textur som polishuset i Norrköping.

Utmaningen att attrahera framtidens samhällsbyggare

Det är en välutbildad grupp unga akademiker som snart gör sin entré på arbetsmarknaden. Med sig i bagaget har de en analytisk förmåga, ämneskunskaper samt vana av att samarbeta i grupp. Majoriteten har för avsikt att ta sin examen innan de lämnar universitetet, och parallellt med studierna har dessa ambitiösa unga i hög grad engagerat sig i studentföreningar eller deltidsarbetat. Denna grupp av unga studenter söker sig till intressanta arbetsuppgifter och till arbetsplatser som kan erbjuda goda utvecklingsmöjligheter och trevlig arbetsmiljö.

Fyra av tio akademiker säger att det är troligt eller mycket troligt att de kommer att jobba inom offentlig sektor. Framför allt tilltalas de av att jobba med samhälls- och medborgarnytta. Trygga anställningsförhållanden, intressanta arbetsuppgifter samt utvecklingsmöjligheter är andra faktorer som gör att denna grupp finner offentlig sektor attraktiv.

Sex av tio svarar att det är mindre troligt eller inte troligt att de kommer att jobba inom offentlig sektor. Som främsta anledningar anges att lönen är låg, att utvecklingsmöjligheterna är få och att sektorn känne-

tecknas av byråkrati, ineffektivitet och långa beslutsprocesser till följd av sin politiska styrning.

Ett stort antal svarande säger att det skulle bli mer intressant att arbeta offentligt om de skulle få en högre lön. Ökat fokus på effektivisering är också något som skulle kunna locka fler att arbeta i offentliga verksamheter. Endast en av tio säger att de inte kan tänka sig att jobba inom offentlig sektor, vilket innebär att det finns en potential att intressera en större grupp.

Kunskapen om vilka yrken som finns inom offentlig sektor liksom hur nöjda medarbetarna inom stat, kommun och landsting saknas hos målgruppen unga akademiker. För att ge gruppen en rättvisande bild av hur det är att jobba i det offentliga, samt att påverka ungas attityder till sektorn, krävs omfattande och långsiktiga kommunikationsinsatser.

Vår ambition med undersökningen Unga Byråkrater – Framtidens Samhällsbyggare, har varit att undersöka hur unga akademiker inom utbildningsområden som ligger inom ramen för de tekniska och filosofiska fakulteterna ser

på vad de bär med sig från utbildningen och vad de har för förväntningar på sitt framtida arbetsliv – och mer specifikt hur de ser på att söka sig till ett arbete inom offentlig sektor.

I resultaten kan vi peka på områden som attraherar unga välutbildade akademiker, och spegla deras syn på stat, kommun och landsting som arbetsgivare.

Genom frågeställningarna vi lyft har vi också haft ambitionen att bidra till ökad kunskap hos målgruppen om vilka spännande jobb som finns inom sektorn – men även synliggöra de utmaningar offentlig sektor har om de ska lyckas med att attrahera de framtida samhällsbyggarna.

Unga Byråkrater – Framtidens Samhällsbyggare

Rapport om ungas syn på offentlig sektor som arbetsgivare

Innehållsförteckning

Om undersökningen	5
Unga och drömjobbet	6
Studier	9
Inför arbetslivet	13
Synen på offentlig sektor som arbetsgivare	19
Jämförelse	24
Fördomar och fakta	26

Om undersökningen

Målgruppen för undersökningen har varit studenter som läser sista terminen på programutbildningar vid Sveriges lärosäten. Undersökningen har riktats till studenter som läser vid utbildningar som kan tänkas leda till jobb inom specialist- och stödfunktioner i offentlig sektor. De utbildningsområden vi koncentrerat oss på är IT/teknik/naturvetenskap samt ekonomi/samhällsvetenskap/juridik/beteendevetenskap.

Vård-/omsorg- samt pedagogikutbildningar m fl, dvs utbildningar som ofta leder till jobb inom offentlig sektor, ingår således inte i urvalet.

Ämnesområdena är definierade utifrån Svensk utbildningsnomenklatur, SUN, som är en standard för klassificering av enskilda utbildningar och ett system för indelning av utbildningar till större grupper.

Enkäten har gått ut till studenter vid 23 svenska lärosäten. De 25 största lärosätena har kontaktats, men ett fåtal har valt att inte lämna ut adressuppgifter. 1 239 studenter har besvarat enkäten.

I avsnittet "jämförelse" har vi delat upp de svarande i två olika grupper utifrån utbildningsområde. Grupp 1 utgörs av de som studerar IT, teknik och naturvetenskap och grupp 2 utgörs av studenter som läser samhällsvetenskap, ekonomi, juridik, personalvetenskap och beteendevetenskap. 56% av de svarande kommer från grupp 1 och 44% från grupp 2.

Av samtliga svarande är 41% kvinnor och 59% män. I grupp 1 är män mycket överrepresenterade och i grupp 2 är kvinnor något överrepresenterade. De svarandes genomsnittliga ålder är 27 år.

Om Skill

Skill erbjuder ett enkelt sätt att få in akademiska talanger i verksamheten.

Vi lovar drivna och engagerade akademiker i kombination med erfarna projektledare och rekryterare.

Unga och drömjobbet

På frågan om vilket som är drömjobbet har vi fått nästintill lika många svar som det finns respondenter i undersökningen. Slutsatsen är att det skiljer sig mellan individer. Alla bär på olika drömmar.

Medan vissa drömmer om yrken som finns inom nära räckhåll, lever andra med förhoppningar om att göra storslagen internationell karriär.

Forskare
Varumärkeskonsult
Beräkningssjufför
Valbevakare utomlands
Geostatistiker
Strategisk jämställdhets- och genusutvecklare
Stadsarkitekt
FN:s generalsekreterare
Opinionsbildare
Musikalstjärna
Byggprojektledare
Revisor
Miljöstrateg
EU-kommissionär
Personalanvarig
Uppfinnare
Organisationskonsult
Marknadsdirektör
Riskanalytiker
Gemmolog
Marinbiolog
Internationell vattenresursplanerare
Trafikanalytiker
Samhällsutvecklare
Ombudsmän
Rymdingenjör
Produktutveckling
Biståndsarbetare
Diplomat
Missjourist
Speldesigner
VD
Arbetsförmedlare
Utredare
Redovisningsekonom
Statsminister

STUDIER

Vad är det viktigaste studenterna har fått med sig från sin utbildning?

Det viktigaste studenterna har fått med sig från sin utbildning är analytisk förmåga och ämneskompetens. Drygt sex av tio tycker att detta är viktigast. Därefter kommer erfarenhet av att arbeta i grupp som drygt tre av tio tycker är viktigast.

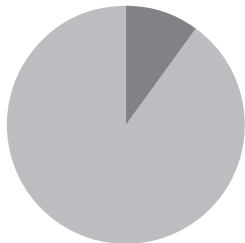
De svarsalternativ som minst antal svarande har angett är entreprenörskap och uthållighet.

Vilka lärosäten har högst status och bäst kvalitet?

De två lärosäten som studenterna anser har högst status är Chalmers tekniska högskola (62%) och Kungliga tekniska högskolan (62%). På en tredje respektive fjärde plats kommer Lunds universitet (41%) och Uppsala universitet (39%). Stockholms universitet kommer på en femte plats (22%).

Vad gäller vilka lärosäten som erbjuder den bästa kvaliteten på utbildningen är resultatet något jämnare. Chalmers tekniska högskola bedöms ha den bästa kvaliteten (44%), tätt följt av Kungliga tekniska högskolan (41%) och Lunds universitet (40%). På fjärde plats kommer Linköpings universitet (30%) och på en delad femte plats finns Stockholms och Uppsala universitet (29%).

9 av 10 tycker att uttagen examen är viktig för egen del

7 av 10 tror att uttagen examen är viktig för framtida arbetsgivare

Är det viktigt med examen?

Examen värderas högt av studenterna. Nästan alla studenter anser det viktigt att ta ut sin examen. Nio av tio anser det vara viktigt för egen del och fler än sju av tio anser att det är viktigt för framtida arbetsgivare.

Engagemang och arbete utanför studierna

Fler än sju av tio studenter har engagerat sig vid sidan av studierna. En majoritet har engagerat sig i studentkår/sektion/nation eller i någon annan studentförening. Engagemang i annan ideell förening är också vanligt. Endast ett fåtal har svarat att de engagerat sig i en politisk organisation.

Mer än hälften av studenterna har också arbetat extra under terminerna vid sidan av studierna, vilket ytterligare förstärker bilden av studenterna som en grupp med många järn i elden i form av olika aktiviteter utanför studierna.

Fler än sju av tio studenter
engagerar sig utanför studierna

Intressanta arbetsuppgifter - 69 %
Karriär-utvecklingsmöjligheter - 51 %
Trevlig miljö på kontoret - 30 %
Hög lön - 23 %
Trygga anställningsförhållanden - 20 %
Möjlighet att styra sin egen tid - 20 %
Möjlighet att få arbeta internationellt - 19 %
Att kunna påverka arbetets innehåll - 18 %
Geografisk närhet - 14 %
Bidra med samhällsnytta - 13 %
Fungerande rutiner & processer hos arbetsgivaren - 11 %
Arbetsgivarens värdegrund - 11 %
Arbetsgivare med gott anseende - 9 %
Erfaren ledning - 5 %
Lång semester - 3 %
Jämn könsfördelning - 3 %
Gemensamma aktiviteter utanför arbetstid - 3 %
Bonus - 2 %

INFÖR ARBETSLIVET

Vilka faktorer är viktigast för att ett arbete ska vara attraktivt?

Intressanta arbetsuppgifter anger sju av tio som viktigast för att ett arbete ska vara attraktivt. Hälften av studenterna anser att karriär- och utvecklingsmöjligheter är viktigast. På tredje respektive fjärde plats kommer trevlig miljö på kontoret och hög lön.

Den minst viktiga faktorn för att ett arbete ska vara attraktivt är bonus.

Kvinnor och män har samma uppfattning när det gäller vilka tre faktorer som är viktigast. Det är dubbelt så stor andel bland männen som anser att lönen är viktigast.

Faktorer som är
viktigare än lön

- Bra arbetskamrater
- Kvalificerade arbetsuppgifter
- Kompetensutveckling
- Arbetsort
- Flexibelt arbete

Faktorer som inte är
viktigare än lön

- Lång semester

Hur viktig är lönen?

Studenterna fick ta ställning till hur viktiga sex olika faktorer är relativt lön. Fem av faktorerna värderas högre än lön. Bra arbetskamrater och kvalificerade arbetsuppgifter värderas högst.

Kompetensutveckling, arbetsort och flexibelt arbete bedöms som något viktigare än lön.

Lång semester anses inte vara viktigare än lön.

Förväntad ingångslön

Studenterna förväntar sig en ingångslön på i snitt 26 000 kronor per månad. Nästan nio av tio har angett en ingångslön mellan 20 000 kronor och 30 000 kronor per månad.

kommunikativ
lyhörd
pålitlig
tydlig

Vilka är de viktigaste egenskaperna du önskar hos en chef?

Kommunikativ, lyhörd, tydlig och pålitlig är de egenskaper som värderas högst hos en chef. Dessa fyra egenskaper anses vara ungefär lika viktiga. Att en chef är ärlig, sakkunnig och strukturerad är andra uppskattade egenskaper.

Vill du bli chef med personalansvar?

En stor majoritet av studenterna vill själva bli chefer. Nästan tre av tio skulle kunna tänka sig att bli chef direkt, medan hälften av studenterna svarar att de vill bli chef någon gång i framtiden.

Vill du bli chef med personalansvar?

bra arbetsvillkor
trygghet
samhällsnytta
stabilitet

låg lön
trögt
okvalificerat **tråkigt**

byråkrati

byråkrati', uttryck med flera betydelser, framför allt speciell organisationsform respektive socialt styrsystem. Andra betydelser är såväl positivt som negativt laddade, t.ex. tjänstemannavärde och professionell administration. Byråkrati är ett centralt ämne både i den allmänna debatten och inom samhällsvetenskapen, och ordet används både som politiskt slagord och som vetenskaplig term.

[byråkrati. <http://www.ne.se/kort/byråkrati>, Nationalencyklopedin]

Bra arbetsvillkor

Trygghet

Samhällsnytta

Stabilitet

Ansvar

Utvecklingsmöjligheter

Verklighetsförankrat

Intressant

Bred kompetens

Flexibla arbetstider

Viktigt

Rättvist

Transparens

Pålitligt

Samhällsbyggande

Struktur

Låg lön

Trögt

Tråkigt

Okvalificerat

Sämre karriärmöjligheter

Ineffektivt

Svårt att påverka

Låg status

Krångligt

Hierarki

Stelt

Långsamt

Gammeldags

Inte flexibelt

OFFENTLIG SEKTOR

Vad kännetecknar offentlig sektor som arbetsgivare för dig?

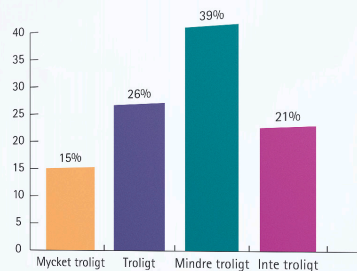
Många olika begrepp har angetts för att beskriva offentlig sektor. Här presenteras några av de ord och associationer som återkommer bland studenternas svar.

Byråkrati och byråkratiskt är ord som förekommer ofta.

OFFENTLIG SEKTOR TOPP TRE:
1. STAT
2. KOMMUN
3. LANDSTING/
REGION

Hur troligt är det att du kommer att jobba inom offentlig sektor efter din utbildning?

Hur troligt är det att du kommer jobba inom offentlig sektor efter din utbildning?

Fyra av tio studenter anser det som troligt eller mycket troligt att de kommer arbeta inom offentlig sektor efter sin utbildning. Resterande svarar således att det är mindre troligt eller inte troligt. Av dessa är det två av tio som svarar inte troligt.

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom offentlig sektor?

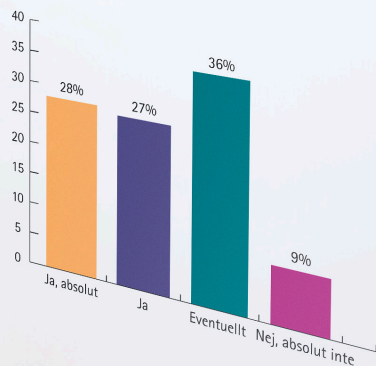
När vi går vidare och frågar studenterna om de skulle kunna tänka sig att jobba inom offentlig sektor svarar något över hälften ja på den frågan. Knappt en av tio kan inte tänka sig att arbeta inom offentlig sektor. Övriga är tveksamma.

Inom vilken del av offentlig sektor skulle du helst arbeta?

Statlig verksamhet är det område inom offentlig sektor som är populärast bland studenterna. När de får välja vilken del av offentlig sektor som de helst skulle vilja arbeta inom väljer sex av tio statlig verksamhet. Bland övriga tillfrågade är det något fler som föredrar ett arbete i kommun än ett arbete i landsting/region.

En orsak till att de tillfrågade föredrar statligt arbete kan vara att kommuner och landsting förknippas med kärnverksamheter som vård, skola och omsorg. Eftersom den här undersökningen inte omfattar studenter som läser utbildningar inriktade mot dessa kärnverksamheter blir landsting och kommun mindre populärt i den här undersökningen.

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom offentlig sektor?

Två områden som gör att du tycker offentlig sektor känns intressant.

På en tydlig första plats har studenterna angett det egna samhällsintresset som en anledning till att offentlig sektor är intressant. Anställningsvillkor, arbetsuppgifter och utvecklingsmöjligheter är andra faktorer som gör att offentlig sektor kan kännas lockande.

Två områden som gör att du är tveksam till offentlig sektor.

Lönenivån är den främsta anledningen bland studenter som angett att de inte vill arbeta i offentlig sektor. Sex av tio svarar lönenivån. Utvecklingsmöjligheter är ett område där fyra av tio tvekar. Drygt tre av tio känner sig tveksamma för att offentlig sektor är en politiskt styrd organisation. Därefter kommer arbetsuppgifterna.

På frågan vad som skulle få studenterna att bli mer intresserade av en anställning inom offentlig sektor, angavs svar som högre lön och effektivisering av verksamheten.

Om du söker jobb inom offentlig sektor vilka av följande faktorer/attribut skulle du framhålla som mest meriterande?

Relevant praktik/arbetslivserfarenhet är den faktor som studenterna främst skulle välja att framhålla som meriterande när de söker jobb

i offentlig sektor. Många tycker att relevant ämne i examensarbetet är viktigt att framhåva. Många skulle också välja att framhålla sitt samhällsengagemang vid jobsökande.

Vet du vad det finns för typ av tjänster som du skulle kunna söka i offentlig sektor?

I en större svensk kommun kan det finnas upp emot 300 olika yrken, tex stadsarkitekt, miljöhandläggare, karttekniker, jurist, omvärldsanalytiker, systemutvecklare och upp-handlare. Studenterna fick frågan om de tycker sig ha kunskap om vad det finns för typ av tjänster att söka i offentlig sektor utifrån sina utbildningar.

Nästan hälften av studenterna anser att de känner till vad det finns för typ av tjänster att söka inom statlig verksamhet. Vad gäller tjänster inom kommunal verksamhet är siffran något lägre. Inom landsting/region är det drygt var tredje student som vet vad det finns för typ av tjänster att söka utifrån sin utbildning.

Vilken/vilka webbplatser använder du om du söker efter nytt jobb?

Den webbplats som studenterna oftast använder sig av när de söker efter nytt jobb är Arbetsförmedlingen. En klar majoritet söker jobb den vägen. Näst mest använda webbplatsen är Monster. Studenterna har angett att de därefter använder sig av företags och offentlig verksamhets egna hemsidor.

Stockholm 2011-03-22

Jag är Maja Andersson och härmed söker jag jobb som stadsplanerare i en kommun. Jag vill framhålla mitt samhällsintresse och engagemang för utövningen av stads- och bostadsområden som styrkor för tjänsten som stadsplanerare för drygt ett år sedan gjorde jag min praktik hos arkitektbyrån A&E, där jag fick medverka i ett utlägg som rörde att omvandla Lindönsala skolevansrum till ett integrerat bostadsområde till en del av stadsdelens utveckling. Detta bidrag till att integrera bostadsområden till en del av stadsdelens utveckling, att kartlägga rörelsemönstret och se om det bland som arkitekterna och stadsplanerarna önskar. Min studie bekräftar att så var fallet.

Jag har studerat på programmet för Stadsbyggnad vid KTH. Välet av läroplanen är enkelt, då jag anser att KTH ligger i framkant inom detta utbildningsområde. Min examensarbete genomförde jag tillsammans med en studiekamrat och vi undersökte då vilka möjligheter det finns för utbyggnad runt Liljorin i Malmby för utbyggnad runt Liljorin, shoppingstråk, samt möjlighet att bygga tillgänglighets till lokaler i området. I vår slutarbete har vi tagit hänsyn till potentialen i olika lokaler i området. Projektet fick ett positivt utvärderat av flera gamla industrigrundarna för vilka vi presenterade våra resultat.

Stadsbyggnadsnämnden har jag engagerat mig i Samhällsbyggnadsaktionen, där jag haft rollen Kulturrese. Min roll har varit att se till att våra medlemmar blir lite mer kulturella genom att arrangera diverse aktiviteter såsom operaföreställningar, teater föreläsningar och liknande. Under hösten genomförde vi även en utryckt till tunnelbanestationen för att få en bättre förståelse för vilka typer av aktiviteter som kan göras i olika delar av staden. Jag har sedan tidigare varit engagerad i en mindre teatergrupp i min hemkommun Solentuna. Utöver engagemangen i sektionen jobbar jag extra i kassan på ICA.

Jag hoppas att jag lyckats väcka ert intresse och hoppas på en personlig intervju med er. Att få jobba med stadsplanering i en kommun är något som lockar mig och få se nya spännande stadsdel är mycket berikande.

En ny och spännande stadsdel är mycket berikande.

Av jag er framtida samhällsbyggare?
Med hopp om att höra av er.
Vänliga hälsningar
Maja Andersson

JÄMFÖRELSE

Skiljer sig synen på offentlig sektor som arbetsgivare beroende på utbildning?

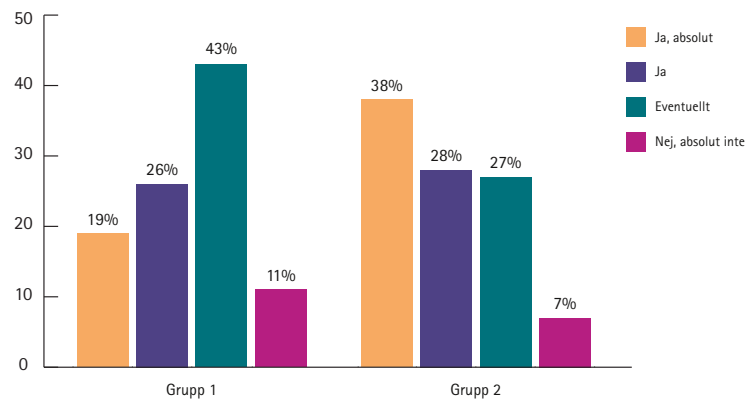
Vi vill belysa några skillnader i svaren mellan studenter i grupp 1, som studerar IT, teknik och naturvetenskap, respektive svaren från studenter i grupp 2, vilka studerar samhällsvetenskap, ekonomi, juridik och beteendevetenskap.

Grupp 2 är generellt sett mer positiva till ett arbete inom offentlig sektor och de tror också i högre utsträckning att det är där de kommer arbeta. Drygt hälften av studenterna i grupp 2 anser det vara troligt eller mycket troligt att de kommer arbeta inom offentlig sektor. För grupp 1 är det knappt tre av tio som svarat detsamma. Detta kan hänga ihop med att grupp 2 har en större vetskap om vad det finns för typ av tjänster att söka inom offentlig sektor utifrån den egna utbildningen.

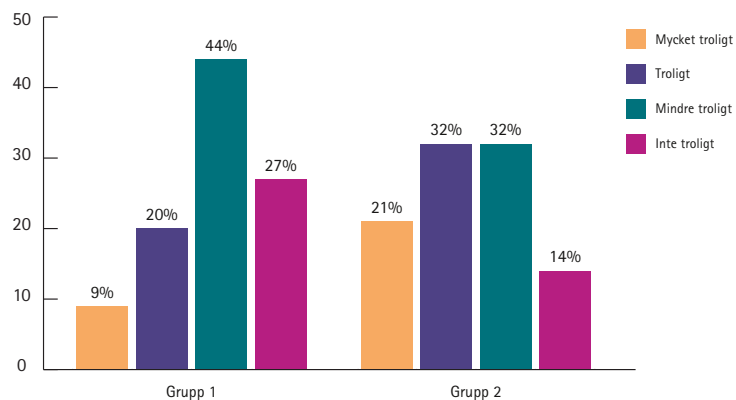
Studenterna i grupp 1 respektive i grupp 2 som kan tänka sig att arbeta inom offentlig sektor har i stort samma uppfattning om vad det är som gör offentlig sektor intressant. Grupperna delar också uppfattning gällande anledningar som gör dem tveksamma till att arbeta i offentlig sektor.

De båda grupperna har ungefär samma preferenser vad gäller vilken del av offentlig sektor som de skulle vilja arbeta i. Statlig verksamhet är tydligt populärast i båda

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom offentlig sektor?

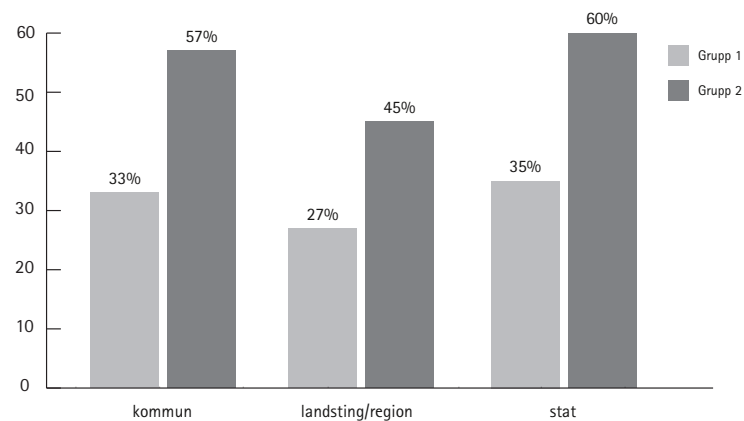
Hur troligt är det att du kommer att jobba inom offentlig sektor efter din utbildning?

grupperna. Studenterna i grupp 1 är dock något mer intresserade av landsting/region än studenterna i grupp 2.

Grupp 1 har sämre vetskap än grupp 2 om vad det finns för typ av tjänster som de skulle kunna söka i offentlig sektor. Detta gäller alla de tre delar av offentlig sektor som frågan berör; kommun, landsting/region och stat.

Andel studenter som vet vad det finns för typ av tjänster att söka inom...

FÖRDOMAR OCH FAKTA

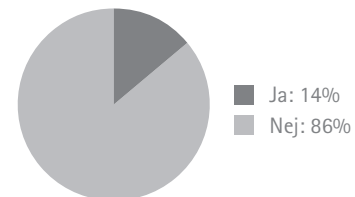
Kunskapen om hur det är att arbeta inom offentlig sektor är låg hos unga akademiker. Ofta bär gruppen på fördomar som de inte alltid har belägg för.

Uppfattningen som skildrats i rapporten visar att många associerar offentlig verksamhet med låga löner, ineffektivitet och långa beslutsprocesser. När vi ställer gruppen inför fakta som påvisar att de anställda inom offentlig sektor generellt trivs bättre, tycker att de har ett meningsfullare jobb, anser sig ha högre frihetsgrad inom ramen för sin tjänst samt överlag har en högre utbildningsnivå än anställda på arbetsmarknaden i stort, är det endast en minoritet som känner till detta.

Det finns ett stort behov av att kommunicera fördelarna med ett jobb inom offentlig sektor.

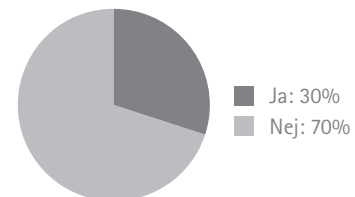
Visste du att andelen anställda som är nöjda med sitt jobb är större bland de som arbetar inom kommun och landsting jämfört med anställda på arbetsmarknaden i stort?

(70% jämfört med 65%)

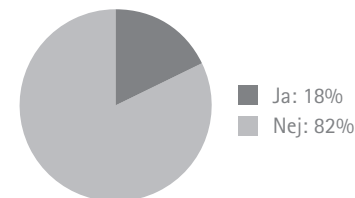
Visste du att andelen anställda som har eftergymnasial utbildning är större bland statligt anställda än bland anställda på arbetsmarknaden i stort?

(71% jämfört med 39%)

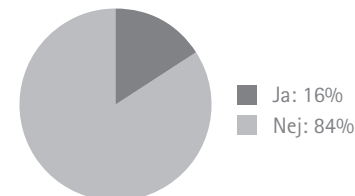
Visste du att andelen anställda som upplever sitt arbete som meningsfullt är större bland de statligt anställda än bland anställda på arbetsmarknaden i stort?

(77% jämfört med 71%)

Visste du att andelen anställda som upplever sitt arbete som fritt och obundet är större bland statligt anställda än bland anställda på arbetsmarknaden i sin helhet?

(59% jämfört med 52%)

Visste du att andelen anställda inom kommun och landsting som kommer lämna arbetsmarknaden fram till 2025 är så pass hög som 44%?

78 % av studenterna svarade nej.

The logo consists of the word "skill" in a white, lowercase, serif font, centered within a dark gray square. The background of the entire image is a landscape of rolling green hills under a sky filled with large, white, fluffy clouds and some darker, overcast patches on the left side.

skill™

www.skill.se